

Sygn. akt I ACa 792/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Mazurkiewicz - Talaga
Sędziowie:	SA Marek Górecki SA Piotr Górecki /spr./

Protokolant: st. sekr. Sąd. Agnieszka Paulus

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. R.**

przeciwko (...) **spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą**

w P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 20 maja 2013 r., sygn. akt IX GC 777/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 poprzez obniżenie zasądzonej tam kwoty

29.434, 47 zł z tytułu kosztów postępowania do kwoty 22.579 zł,

II. w pozostałym zakresie apelację oddala,

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.600 zł z tytułu zwrotu kosztów

zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA M. Górecki SSA M. Mazurkiewicz-Talaga SSA P. Górecki

Sygn. akt I ACa 792/13

UZASADNIENIE

Powód M. R. domagał się zasądzenia od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. kwoty 306.884 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 września 2011 roku do dnia zapłaty. Nadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 14.400 zł.

W dniu 6 października 2011 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał pozwanej zapłacić powodowi kwotę dochodzoną pozwem wraz z kwotą 11.054 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Od powyższego nakazu zapłaty złożył sprzeciw pozwana spółka, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania według złożonego przez pozwaną zestawienia bądź norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 20 maja 2013 r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 306.884 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 września 2011 r. do dnia zapłaty i rozstrzygnął o kosztach postępowania (sygn.akt IX Gc 777/11).

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Powód prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) – M. R.. Pozwana prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. Powód w ramach łączącej strony od 2008 roku współpracy handlowej dostarczał pozwanej towary, które pozwana później sprzedawała we własnym imieniu bezpośrednim odbiorcom. Strony ustalały warunki łączącej ich współpracy handlowej zawierając umowy o współpracy i umowy handlowe, przy czym powód nie kontaktował się bezpośrednio z pozwaną, a z (...) sp. z o.o.(zgodnie z umową).

Umową z dnia 1 lutego 2008 roku strony zobowiązały się podjąć współpracę handlową w zakresie sprzedaży produktów. Pozostałe warunki współpracy – a mianowicie kwestie promocyjne, marketingowe i handlowe – regulowały umowy handlowe podpisywane co roku i załączniki do tych umów.

W umowie handlowej nr (...) z 1 lutego 2008 roku, zawartej pomiędzy powodem a (...) sp. z o.o., w art. 6 pkt 1 wskazano, że (...) sp. z o.o. wraz z partnerami (w tym pozwaną) będzie świadczyć na rzecz powoda usługi marketingowe polegające na promocji marki towaru powoda przy pomocy materiałów reklamowych oraz przy użyciu innych technik handlowych. Szczegółowy zakres tych usług został określony w załączniku do umowy. Zgodnie z art. 6 pkt 2 powyższej umowy powód ustala na poczet wynagrodzenia z tytułu świadczenia usług marketingowych budżet dla (...) sp. z o.o. i partnerów w wysokości 17% obrotów dla każdej sieci handlowej oddzielnie. Jednocześnie w przypadku nie wykorzystania powyższego budżetu powód był zobowiązany do zapłaty różnicy pomiędzy ustalonym budżetem a kwotą faktycznie wykorzystaną tytułem wynagrodzenia za gotowość i planowanie akcji promocyjnych. W art. 6 pkt 3 umowy ustalono cennik usług, według którego będzie naliczane wynagrodzenie na rzecz pozwanej z tytułu konkretnych usług marketingowych.

W dniu 5 lutego 2009 roku powód zawarł z (...) sp. z o.o. umowę o świadczenie usług marketingowych, w której warunki świadczenia tych usług były identyczne jak w powyżej opisanej umowie z 1 lutego 2008 roku, jednak wysokość budżetu przeznaczanego na te usługi została zwiększona do 25% obrotów. Wartość ta wzrosła do 26% w wyniku podpisania umowy o świadczenie usług marketingowych z dnia 1 stycznia 2010 roku. W umowie o współpracy (A) nr (...) zawartej w dniu 1 stycznia 2011 roku ustalono, że powód będzie sprzedawał produkty ze stałym obniżeniem 32,60%, a do tego równocześnie z promocyjnym upustem w wysokości 5%.

Powód chcąc podjąć współpracę z pozwaną był zmuszony do zaakceptowania konieczności uiszczania wskazanych opłat. Gdyby nie wyraził zgody na ich poniesienie, współpraca nie byłaby kontynuowana.

Pozwana w toku prowadzonej w latach 2009-2011 współpracy handlowej obciążała powoda dodatkowymi opłatami z tytułu akcji promocyjnych. Z tytułu płatności za te usługi pozwana obciążała powoda następującymi fakturami VAT:

- fakturą VAT nr (...) z dnia 27 lutego 2009 roku na kwotę 6 954,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 29 maja 2009 roku na kwotę 14 274,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 czerwca 2009 roku na kwotę 6 100,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 czerwca 2009 roku na kwotę 4 392,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 31 lipca 2009 roku na kwotę 4 758,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 31 sierpnia 2009 roku na kwotę 6 588,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 31 sierpnia 2009 roku na kwotę 3 050,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 września 2009 roku na kwotę 2.196,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 września 2009 roku na kwotę 3 050,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 października 2009 roku na kwotę 9 150,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 października 2009 roku na kwotę 3 050,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 listopada 2009 roku na kwotę 6 588,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 1 grudnia 2009 roku na kwotę 3 050,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 2 grudnia 2009 roku na kwotę 4 392,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 3 grudnia 2009 roku na kwotę 14 274,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 4 grudnia 2009 roku na kwotę 14 274,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2009 roku na kwotę 9 150,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 grudnia 2009 roku na kwotę 6 588,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 25 stycznia 2010 roku na kwotę 2 196,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku na kwotę 6 588,00 zł
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku na kwotę 6 588,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku na kwotę 2 196,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku na kwotę 3 050,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 kwietnia 2010 roku na kwotę 2 196,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 31 maja 2010 roku na kwotę 19 154,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 27 lipca 2010 roku na kwotę 41 358,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 sierpnia 2010 roku na kwotę 22 570,00 zł
- fakturą VAT nr (...) z dnia 30 września 2010 roku na kwotę 11 834,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 28 października 2010 roku na kwotę 28 304,00 zł,

- fakturą VAT nr (...) z dnia 29 listopada 2010 roku na kwotę 27 450,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 28 grudnia 2010 roku na kwotę 27 450,00 zł,
- fakturą VAT nr (...) z dnia 1 czerwca 2011 roku na kwotę 6 642,00 zł,

Powód wykonał zobowiązania objęte powyższymi fakturami przelewając ze swojego rachunku bankowego na rachunek bankowy pozwanej odpowiednie sumy pieniężne.

Wezwaniem z dnia 14 września 2011 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty należności w kwocie 306,884 zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem zwrotu zapłaty za tzw. „opłaty za dopuszczenie towaru do sprzedaży”, wymieniając kwoty wynikające z wyżej wskazanych faktur wyznaczając nieprzekraczalny termin uiszczenia wyżej wskazanej należności na dzień 23 września 2011 roku.

Usługi powyższe z tytułu których pozwana naliczała dodatkowe opłaty miały jedynie pozorny charakter i nie były przez pozwaną wykonywane na rzecz powoda. Przedmiotowe opłaty za wskazane wyżej rzekomo wykonywane przez pozwaną na rzecz powoda różnego rodzaju „usługi promocyjne” stanowiły w istocie opłaty za przyjęcie towaru do sprzedaży.

Apelację wniosła pozwana spółka zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości.

Skarżąca podniosła następujące zarzuty:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy tj.:

1) „art. 217 § 2 k.p.c. (w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 3 maja 2012 r.) w zw. z art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych w punkcie D sprzeciwu o przeprowadzenie dowodu z dokumentów na wskazane okoliczności, dotyczące uzyskania przez powoda w wyniku czynów nieuczciwej konkurencji pozycji pośrednika w zakresie sprzedaży kosmetyków i usług marketingowych oraz uzyskiwania przez powoda nienależnych korzyści (...)”

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne uznanie, że:

- pozwana narzuciła powodowi opłaty za usługi promocji handlowej, pobierane przez pozwaną w drodze kompensaty z wierzytelności wynikających ze sprzedaży produktów, warunkując w ten sposób przyjęcie towaru do sprzedaży, mimo że ze zgromadzonego materiału dowodowego m.in. z treści załączonych do pozwu potwierdzeń przelewów i faktur oraz z zeznań świadka A. K. i powoda M. R. wynika, iż pozwana w ogóle nie nabywał od powoda towaru do sprzedaży, lecz jedynie przeprowadzała

uzgodnione akcje promocyjne;

- pozwana nie świadczyła usług promocji handlowej towarów dostarczanych przez powoda, mimo że z zeznań przesłuchanych świadków J. J., M. A., B. G., K. W. oraz ze złożonych do akt dokumentów w postaci podpisanych przez powoda formularzy promocyjnych tzw. fiszek oraz z treści faktur wynika, że uzgodnione działania promocyjne były realizowane zgodnie z uzgodnieniami stron;

3) art. 98 § 3 w zw. z art. 109 § 1 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 6.872 zł tytułem kosztów dojazdu pełnomocnika procesowego powoda na rozprawy, mimo że z załączonych dokumentów wynika, iż spis kosztów został złożony po zamknięciu rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w sprawie, a ponadto zgłoszona kwota obejmuje wydatki nie związane z dojazdem i niecelowe.

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

1) art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji poprzez jego błędną wykładnię oraz uznanie, że pozwana utrudniła powodowi dostęp do rynku i to w wyniku pobrania opłaty od powoda za przyjęcie towaru do sprzedaży;

2) art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, wobec przyjęcia, że opłaty za wykonane akcje promocyjne stanowią nienależnie pobrane korzyści;

3) art. 6 i 61 k.c. w zw. z art. 455 i 481 k.c. poprzez ich niezastosowanie, wobec zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda odsetek ustawowych od dnia 24 września 2011 r., mimo braku przedstawienia przez powoda dowodu, że w tym terminie wezwanie do zapłaty dotarło do pozwanej w taki sposób, że pozwana mogła się z nim zapoznać;

4) art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, mimo sprzeczności zgłoszonego żądania z zasadami współzycia społecznego oraz ze gospodarczo-społecznym przeznaczeniem zgłoszonego roszczenia, w sytuacji, gdy powód rażąco naruszał zasady uczciwej konkurencji w relacjach z pozwaną, w szczególności przez faktyczne wymuszenie korzystania ze swojego pośrednictwa w relacjach handlowych z A. Polska i (...) w tym z pozwaną S..

W oparciu o te zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych, za obydwie instancje.

Żądaniem ewentualnym było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z pozostawieniem Sądowi Okręgowemu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu zważył, co następuje.

Apelację uznać należało za zasadną jedynie w niewielkim zakresie tj. dotyczącym kosztów postępowania. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu I instancji aprobując wywiedzione z nich wnioski.

Zasadny okazał się jedynie zarzut naruszenia art. 98 § 3 w zw. z art. 109 § 1 k.p.c. dotyczący zasądzenia na rzecz powoda kwoty 6.872 zł tytułem kosztów dojazdu pełnomocnika powoda na rozprawę, bowiem spis kosztów został złożony po zamknięciu rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku. Zgodnie z art. 109 § 1 k.p.c. roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeśli strona najpóźniej przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia nie złoży sądowi spisu kosztów albo nie zgłosi wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. Spis kosztów został nadany w placówce pocztowej w dniu 7 maja 2013 r. po zamknięciu rozprawy, która poprzedzała wydanie wyroku w dniu 6 maja 2013 r. Wobec powyższego roszczenie o zwrot kosztów wygasło. Z tego względu Sąd odwoławczy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i obniżył zasadzoną tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę o 6.872 zł.

W pozostałym zakresie zarzuty apelacyjne uznać należało za nietrafne.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. (w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 3 maja 2012 r.) w zw. z art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych w punkcie D sprzeciwu. Skarżąca zmierzała w ten sposób do wykazania „uzyskania przez powoda w wyniku czynów nieuczciwej konkurencji pozycji pośrednika w zakresie sprzedaży kosmetyków i usług marketingowych oraz uzyskiwania przez powoda nienależnych korzyści”. Twierdzenie, że art. 227 k.p.c. został naruszony przez sąd rozpoznający sprawę ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, że sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru. Sąd nie może pominąć środków dowodowych na wskazywane przez stronę okoliczności, w przypadku, gdy nie zostały wyjaśnione sporne fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 217 § 2 w związku z art. 227 k.p.c.). Tymczasem zgłoszone przez pozwaną wnioski dowodowe nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Przedmiotem tego postępowania były stosunki łączące

powoda z pozwaną spółką, a nie ocena innych relacji handlowych i gospodarczych, jakie miały łączyć powoda z innymi podmiotami. Z tego względu zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. (w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 3 maja 2012 r.) w zw. z art. 227 k.p.c. okazał się nietrafny.

Chybiony był także zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. Mimo kwestionowania przez apelującą, i to w sposób rozbudowany, ustaleń faktycznych sądu, w rzeczywistości w przeważającej części były one między stronami niesporne. Spór nie tyle dotyczył bowiem faktów, ile ich interpretacji, szczególnie pod kątem możliwości stosowania w sprawie poszczególnych przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Ustalenia te poczynione zostały w oparciu o wszechstronne rozważenie całego zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ocena mocy i wiarygodności poszczególnych dowodów, przeprowadzona w pisemnym uzasadnieniu wyroku, jest pełna, zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. W tej sytuacji nie może być mowy o naruszeniu przez sąd orzekający przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Zauważyć w tym miejscu należy, że skuteczne postawienie zarzutu wadliwej oceny zgromadzonych dowodów lub błędów w ustaleniach faktycznych wymaga wykazania, że sąd czyniąc ustalenia faktyczne będące następstwem przeprowadzenia oceny zgromadzonych dowodów, uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej aniżeli przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż przyjął sąd (por. orz. SN z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, nie publ.; orz. SN z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00 – Wokanda 2000/7/10). Ocena zebranego materiału dowodowego musi być dokonana na podstawie wszechstronnego jego rozważenia. Sąd musi uwzględnić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszystkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny i wiarygodności tych dowodów. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd I instancji tym zasadom nie uchybia, dlatego też korzysta z ochrony przewidzianej przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Skarżąca negując dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów – w istocie zmierzała do forsowania własnego stanowiska procesowego – w którym akcentowała, że także powód przyjmował opłaty od dostawców kosmetyków. Przypomnieć zatem wypada, że przedmiotem niniejszego postępowania była tylko ocena stosunków łączących strony, a więc powoda z pozwaną. Rzeczą Sądu było badanie jedynie stosunków handlowych łączących strony procesu, a nie ocena więzi handlowych powoda z innymi kontrahentami. Z tego względu bezzasadny okazał się zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. Dodać wypada, że pozwana nie zdołała wykazać, że faktycznie przeprowadzała na rzecz powoda usługi o charakterze marketingowym. Co jednak istotne nawet gdyby takie akcje promocyjne miały miejsce to i tak dotyczyłyby towarów, których właścicielem stała się już pozwana i wówczas promowałaby własny towar. Wbrew twierdzeniom pozwanej za dowód prowadzenia usług promocyjnych nie mogą być uznane kserokopie tzw. „fiszek promocyjnych”. Pozwana nie udowodniła, aby pobierane przez nią opłaty odpowiadały kosztom przeprowadzenia poszczególnych działań promocyjnych i że w ogóle podejmowała jakiegokolwiek działania promocyjne na rzecz powoda, ponieważ powód przedłożył wraz z pozwem dokumenty w postaci wyciągów z rachunku bankowego z których wynika, że zapłata została dokonana przelewami bankowymi, a pozwana nie zakwestionowała dokonania zapłaty, ani też sposobu zapłaty. Powód wykazał zatem wzbogacenie się pozwanej jego kosztem, a w konsekwencji zaistnienie podstawowej i koniecznej przesłanki do uwzględnienia żądania opartego na art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Trafnie Sąd pierwszej instancji uznał, że zachowanie pozwanej wyczerpywało dyspozycję przepisu art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji tj. stanowiło czyn nieuczciwej konkurencji polegający na pobieraniu innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży. Niewątpliwie art. 15 ust. 4 wskazanej ustawy ma zapobiegać utrudnianiu dostępu do rynku, a katalog zachowań, które uznaje się wprost za czyn nieuczciwej konkurencji nie jest ściśle określony i może przybrać także formę uzależniania nawiązania współpracy handlowej od zawarcia niekorzystnej dla dostawcy umowy przewidującej w znacznej mierze fikcyjne usługi, które miały być świadczone na jego rzecz. Czyn nieuczciwej konkurencji polegający na pobieraniu innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży prowadzi do uzyskiwania przez sprzedawców detalicznych nie tylko zysku wynikającego z narzuconej marży, ale także dodatkowych dochodów kosztem dostawców, którzy zmuszeni są rezygnować ze znacznej części swoich dochodów związanych z dostarczeniem towarów. Sąd podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, że działania pozwanej prowadziły do opisanych wyżej sytuacji. Pozwana jednocześnie nie wykazała zatem, ażeby pobierane przez nią opłaty związane były z faktycznie podejmowanymi działaniami w interesie powoda lub żeby wartość tych opłat była ekwiwalentna do kosztów podejmowanych działań. Przepis art. 15 ust. 1 pkt 4

u.z.n.k. nie znajdzie tymczasem zastosowania jedynie w sytuacji, gdy odbiorca towaru spełnia na rzecz dostawcy świadczenia marketingowe i promocyjne, które związane są wyłącznie z realizacją interesów ekonomicznych dostawcy, nie zaś odbiorcy. Taka sytuacja może mieć miejsce wyłącznie wtedy, kiedy świadczenia tego rodzaju będą wyraźnie przez strony uzgodnione i ekwiwalentne, który to warunek będzie spełniony wtedy, gdy dostawca poprzez zapłatę ceny uzyska wymierną dla niego korzyść od odbiorcy towarów, inną niż zapłata za towar i odpowiadającą wartości zapłaconej ceny. Uznając zatem, że zarzucane pozwanemu zachowania stanowiły czyn z art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. za chybiony uznać należało zarzut naruszenia art.18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. Trafność przyjęcia tego przepisu za podstawę roszczeń powoda nie może budzić wątpliwości w świetle uchwały Sądu Najwyższego z 19 sierpnia 2009 r., (III CZP 58/09) stanowiącej, że w powołaniu na ten przepis strona może - niezależnie od innych roszczeń wynikających z umowy - dochodzić zwrotu bezpodstawnie uzyskanych korzyści z tytułu pobrania innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży. W ocenie Sądu Najwyższego dopuszczalne jest dochodzenie ochrony na podstawie art.18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. bez potrzeby sięgania do konstrukcji nieważności umowy. Pogląd taki uzasadnia wykładnia systemowa art. 18 u.z.n.k., zawierającego dokładnie określony katalog roszczeń przysługujących pokrzywdzonemu przedsiębiorcy i stanowiący regulację szczególną w stosunku do przepisów kodeksu cywilnego. Jeżeli zatem w tym przepisie, a także w innych przepisach rozdziału trzeciego ustawy zawarto katalog środków służących ochronie przed skutkami działań nieuczciwej konkurencji, to likwidacja tych skutków powinna następować również według tej regulacji. W powołanej uchwale Sąd Najwyższy wskazał również, że za możliwością dochodzenia roszczenia o zwrot bezpodstawnie uzyskanych korzyści na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. przemawia też wykładnia celowościowa tego przepisu, chodzi tu bowiem o pozbawienie podmiotu popełniającego czyn nieuczciwej konkurencji uzyskanych z tego tytułu korzyści, bez potrzeby poszukiwania jakichś innych, ogólnych rozwiązań.

Zarzut naruszenia art. 5 k.c. również był chybiony. Zasadności tego zarzutu pozwana upatrywała w konsekwentnie forsowanym w toku procesu stanowisku, że powód także „rażąco naruszał dobra chronione ustawą o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji”. Skarżąca nie sprecyzowała jednak naruszenia jakich zasad współzycia społecznego zarzucała powodowi. Zasady współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem, pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1994 II CRN 127/94-Baza LEX 82293). Klauzula generalna, zawarta w art. 5 k.c. nie może być rozumiana jako pozostawienie sądowi orzekającemu dowolności w udzielaniu określonej stronie procesu ochrony prawnej lub odmowy takiej ochrony. Na treść zasad współzycia składają się akceptowane i godne ochrony reguły rzetelnego postępowania w stosunkach społecznych. Tymczasem pozwana nie wskazała żadnych okoliczności, które byłyby związane z przedmiotem niniejszego postępowania tj. stosunkami między powodem a pozwaną i miałyby stanowić o naruszeniu przez powoda zasad współzycia społecznego. Skarżąca nie wyjaśniła z jakich przyczyn działanie powoda, który dochodzi roszczeń związanych z pobieraniem przez pozwaną opłat za przyjęcie towarów do sprzedaży należałoby uznać za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Twierdzenia skarżącej jakoby „powód sam innym dostęp do rynku utrudniał, dopuszczając się szeregu czynów nieuczciwej konkurencji” są gołosłowne i nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Końcowo wskazać należy, że pozwana nie wykazała, że poniosła szkodę. Powodowi przysługuje roszczenie o zwrot bezpodstawnie uzyskanych korzyści w postaci opłat za przyjęcie towarów do sprzedaży. Sugerowane przez skarżącą ewentualne przysporzenia dokonane ze strony innych podmiotów na rzecz powoda nie mają żadnego wpływu na roszczenie powoda o zwrot bezpodstawnie uzyskanych korzyści w postaci opłat za przyjęcie towarów do sprzedaży. Brak jest podstaw prawnych do pomniejszenia kwoty zubożenia w związku z działaniami powoda wobec innych podmiotów nie związanych ściśle ze stosunkiem umownym łączącym strony postępowania. Również i ta konstrukcja pozwanej opiera się na błędnym założeniu jakoby dla oceny stosunku łączącego strony miały też znaczenie odrębne relacje powoda z innymi podmiotami. Wobec tego, zarzut naruszenia art. 5 k.c. jako nieuzasadniony, nie mógł odnieść zamierzonego skutku prawnego.

Dodatkowo odnieść należy się do zarzutu naruszenia art. 6 i 61 k.c. w zw. z art. 455 i 481 k.c. poprzez ich niezastosowanie, wobec zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od dnia 24 września 2011

r. Zarzut ten nie mógł zostać uwzględniony. W istocie Sąd I instancji nieprecyzyjnie wskazał termin odsetek - wobec braku dowodu doręczenia wezwania do zapłaty. Tym niemniej zarzut pozwanej w tym zakresie jest spóźniony. Podkreślenia wymaga, że niniejsza sprawa jest sprawą gospodarczą, toczącą się pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Zatem ich spór jest rozpoznawany w trybie przepisów art.479¹ – 479²⁷ k.p.c., regulujących postępowanie w sprawach gospodarczych. Na podstawie art.479¹⁴ § 2 k.p.c., w odpowiedzi na pozew pozwany jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia, zarzuty oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże, że ich powołanie w odpowiedzi na pozew nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikła później. Natomiast na podstawie art. 479^{14a} k.p.c. do zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty przepis art.479¹⁴ § 2 k.p.c. stosuje się odpowiednio. W rezultacie, wobec wydania w niniejszej sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, pozwana była zobowiązana do podania przedmiotowego zarzutu już w sprzeciwie od nakazu zapłaty, a strona nie wykazała, że podniesienie tego zarzutu było możliwe dopiero w apelacji albo że potrzeba powołania tegoż zarzutu wynikła dopiero na etapie niniejszego postępowania apelacyjnego. Dlatego też podniesienie przez pozwaną dopiero w apelacji tego zarzutu nie mogło zostać uwzględnione.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację pozwanej oddalił w pozostałym zakresie. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. § 6 pkt. 7 w zw. z. § 13 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr.163, poz.1348 ze zm.).

P. Górecki M. Mazurkiewicz – Talaga M. Górecki